

Nr 168

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående viss konsultverksamhet inom televerket; given Stockholms slott den 3 november 1967.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

Svante Lundkvist

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen framläggs förslag avseende en teleteknisk konsultverksamhet, som skall inriktas på främst utvecklingsländerna. Avsikten är att verksamheten skall drivas i form av ett statligt aktiebolag under televerket. För att täcka medelsbehovet för verksamheten behövs 360 000 kr. för aktieteckning i bolaget, vilket belopp förutsätts belasta investeringsanslaget Teleanläggningar m. m. Därjämte hemställs om riksdagens bemyndigande att iklåda staten garanti intill ett belopp av högst 500 000 kr. för lån till bolaget.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet på Stockholms slott den 3 november 1967.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, HOLMQVIST, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GEIJER, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Lundkvist, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *viss konsultverksamhet inom televerket* och anför.

Televerkets förslag

Svensk teknisk biståndsverksamhet på teleområdet till förmån för utvecklingsländerna

Televerket har i skrivelse den 12 juni 1967 framlagt vissa förslag i syfte att utveckla och effektivisera den svenska tekniska biståndsverksamheten på teleområdet. Som allmän bakgrund till de framlagda förslagen anför televerket bl. a. följande.

Den tekniska biståndsverksamheten till förmån för utvecklingsländerna i enlighet med Förenta nationernas utvecklingsprogram (the United Nations Development Programme) bedrivs på telekommunikationernas område under medverkan av Internationella teleunionen (ITU), som är ett av FN:s fackorgan. Inom ramen för ifrågavarande utvecklingsprogram biträder ITU med anskaffning av experter för rådgivande, planerande och utbildande funktioner i utvecklingsländerna, med tillhandahållande av den utrustning som experterna behöver för sina uppdrag (demonstrations- och undervisningsmateriel, mätutrustning etc.), förmedling av stipendier och praktikplatser samt anordnande av seminarier. Inom eller utom ramen för FN:s utvecklingsprogram biträder ITU även med anskaffning av kvalificerad teknisk personal för operativa tjänster i utvecklingsländernas teleförvaltningar. Den biståndsverksamhet som består i finansieringshjälp till investeringar i utvecklingsländernas telekommunikationer faller utanför FN:s och ITU:s insatser i anslutning till ifrågavarande utvecklingsprogram. Härvid-

lag kan utvecklingsländerna i den utsträckning egna resurser inte förslår antingen vända sig till något av FN:s finansieringsorgan — exempelvis Världsbanken — eller eventuellt söka stöd i anslutning till bilaterala biståndsarrangemang.

ITU:s rekrytering av experter m. m. för uppdrag i utvecklingsländer och dess praktikant-, stipendie- och seminarieverksamhet bedrivs i nära samarbete med de till unionen anslutna teleförvaltningarna och i förekommande fall med de myndigheter för tekniskt bistånd som finns i berörda länder. För Sveriges del har mellan televerket och den svenska styrelsen för internationell utveckling (SIDA) skett en fördelning av uppgifterna, som innebär att televerket svarar för expertrekryteringen och SIDA — i samverkan med televerket — för stipendie- och praktikantverksamheten. Det kan nämnas, att televerket under femårsperioden 1962—1966 till ITU anmält ett femtiotal svenska teletekniker — huvudsakligen bland verkets egna tjänstemän — för experttjänstgöring i utvecklingsländer. Av dem har dock endast en del uttagits. Under samma tid har ett trettiotal stipendiater — delvis dock vid sidan av ITU — beretts tillfälle till praktikanttjänstgöring inom televerket.

Även inom ramen för den bilaterala biståndsverksamhet, som bedrivs i regi av SIDA och som regelmässigt torde vara förenad med ekonomiska åtaganden från svensk sida, aktualiseras insatser av televerket. I sammanhanget kan erinras om ett pågående telekommunikationsprojekt avseende Pakistan, som administreras av SIDA och i vilket ett antal svenska teletekniker engagerats för planering, projektering och arbetsledning i anslutning till en utbyggnad av landets telenät.

I vissa fall förekommer det att ett utvecklingsland — vid sidan om ITU och utan att en bilateral överenskommelse träffats mellan svenska staten och utvecklingslandets regering om svenskt utvecklingsbistånd — gör en framställning på regeringsnivå eller direkt till televerket om tillhandahållande av svensk teleteknisk expertis. Det kan gälla ett utvecklingsland, som exempelvis erhållit finansiellt stöd från något av FN:s långivande organ till en upprustning av landets telekommunikationsväsen men som av olika skäl inte kan eller vill anlita ITU för den erforderliga expertrekryteringen. Det kan också vara fråga om ett land, som planerar en sådan upprustning utan finansiell medverkan från FN. Som exempel kan nämnas att ett relativt stort antal experter från televerket (ca 35 under de senaste femton åren) ställts till den etiopiska teleförvaltningens förfogande för teleteknisk biståndsverksamhet. Expertinsatser av här ifrågakarande slag med anlitan- de av anställda inom televerket har även — låt vara i mera begränsad omfattning — gjorts i vissa asiatiska och sydamerikanska länder.

Behovet av en utbyggd teknisk biståndsverksamhet på teleområdet

På telekommunikationernas område gör sig behovet av tekniskt bistånd till förmån för utvecklingsländerna starkt gällande. Härtill bidrar inte minst den snabba tekniska utvecklingen, som successivt skärper kraven på kvalificerade insatser vid planering, projektering och administration av upprustnings- och utbyggnadsföretag.

De tekniska biståndskraven avser i första hand en kvantitativ ökning av biståndsinsatserna men även en utveckling av formerna för desamma. I förstnämnda hänseende kan erinras om det förslag, som vid en konferens år 1965 väcktes inom ITU från vissa utvecklingsländers sida att komplettera FN:s biståndsprogram med ett särskilt utvecklingsprogram i unionens egen regi, vilket program skulle finansieras främst med bidrag från unionens medlemmar. Förslaget behandlades ingående men avvisades med en knapp majoritet för avslag. Bl. a. hänvisades till de olägenheter som kunde uppstå genom att FN:s samordning av den multilaterala tekniska biståndsverksamheten försvårades. I sammanhanget antogs emellertid en resolution, vari de tekniskt utvecklade medlemsländerna ävensom berörda instanser inom FN och ITU uppmanades att var och en på sitt håll vidta lämpliga åtgärder för att främja och effektivisera det tekniska biståndet på teleområdet.

Från ITU:s sida har under hand framhållits den särskilda betydelse, som det svenska deltagandet i biståndsverksamheten tillmäts, detta med hänsyn dels till Sveriges utrikespolitiskt neutrala ställning, dels till det internationella anseende som det svenska televäsendet åtnjuter. Med hänsyn härtill har man värdjat till televerket att såvitt möjligt öka de svenska insatserna.

Det erinras här också om de önskemål, som från olika håll framförts om vidgade möjligheter till opartisk rådgivning och konsultmedverkan. Televerket konstaterar, att i de fall då ett utvecklingsland av olika skäl inte kan tillgodose sitt biståndsbehov genom hänvändelse till ITU eller inom ramen för ett bilateralt biståndsavtal med ett industriellt utvecklat land det för utvecklingslandet återstår att antingen engagera industriella tillverkare inom telebranschen eller också anlita fristående konsultföretag för den önskade rådgivningen. Bristen på kvalificerade, av tillverkare oberoende konsulter utgör härvidlag ett problem, som påtalats av såväl utvecklingsländer som långgivande institutioner. Världsbanken har exempelvis funnit angivna förhållande vara en hämmande faktor vid långgivning avseende telekommunikationsprojekt. Företrädare för teleförvaltningar i utvecklingsländer har vid olika tillfällen understrukit den betydelse som tillgången till en svensk konsultverksamhet med hänsyn härtill skulle få.

Behovet av en konsultverksamhet har också framhållits av svensk teleindustri. Bl. a. har ett allvarligt hinder för utvecklingen av telekommunikationerna i utvecklingsländerna angetts vara, att dessa saknar personella resurser att administrera driften av teleanläggningarna, sedan dessa väl in-

stallerats. Det bedöms därför såsom synnerligen betydelsefullt att möjligheter finns till konsulthjälp i fråga om en telerörelses organisation och drift.

Formerna för en på utvecklingsländerna inriktad konsultverksamhet

Med hänsyn till utvecklingsländernas stora behov av teleteknisk expertis har televerket övervägt i vad mån förutsättningar finns att utveckla och effektivisera de svenska biståndsinsatserna på detta område. Televerket har därvid funnit, att det som komplement till verkets medverkan i ITU:s hjälpprogram och till den av SIDA bedrivna verksamheten bör — på samma sätt som i vissa andra länder, exempelvis Storbritannien, Västtyskland och USA — byggas upp en främst på utvecklingsländerna inriktad konsultverksamhet. Denna bör avse alla de aktiviteter och problem av organisatorisk, teknisk, trafikal och ekonomisk art, som sammanhänger med teleadministration. Inom ramen för en sådan konsultverksamhet skall även mera omfattande projekt kunna genomföras. Televerket tänker sig därvid en ordning med särskilda projektledare, under vilka lämpliga experter successivt kopplas in på olika delar av de ifrågakommande projekten. Ett sådant tillvägagångssätt är utan tvekan rationellare än den ordning, som vanligen tillämpas vid de av ITU förmedlade expertuppdragen och som innebär, att det direkta ansvaret för ett projekt läggs på en enda person, vilken i princip har att täcka hela det kunskapsområde projektet representerar.

Med hänsyn till den förtroendeställning som ett konsultorgan bör inta i förhållande såväl till de utvecklingsländer vilka anlitar organet som till de organisationer och institutioner, vilka lämnar lån och bidrag till utvecklingsprojekt i berörda länder, föreslås konsultverksamheten i lämplig form bli knuten till televerket. Det erinras dock, om att en sådan på utvecklingsländerna inriktad konsultfunktion faller utom ramen för televerkets normala verksamhet. Detta förhållande i förening med önskvärdheten, att konsultverksamheten kan bedrivas på ett mera obundet sätt än verksställningen medger, motiverar att en fristående juridisk person tillskapas för ändamålet. Därmed kan formerna för expertrekryteringen och konsultaktiviteterna smidigare anpassas till successivt ändrade betingelser och behov. Televerket föreslår sålunda, att för konsultverksamheten bildas ett aktiebolag, vars aktier innehåses av televerket och vars firma anger dess anknytning till verket. Enligt det förslag till bolagsordning, som bilagts televerkets framställning, bör bolagets firma vara Swedish Telecommunication consulting aktiebolag.

Såsom nämnts bör bolaget kunna åta sig uppdrag av bl. a. organisatorisk och ekonomisk art, exempelvis medverkan vid den organisatoriska uppbyggnaden av centrala och regionala teleförvaltningar, vid uppläggnings- och budget-, redovisnings- och taxsystem, vid planeringen av anläggnings-, underhålls- och kommersiell verksamhet etc. På utbildningsområdet kan

uppdragen avse planering av utbildnings- och kursverksamhet. Vidare kan det bli fråga om projektering av kopplings- och förbindelsetekniska anläggningar samt radioanläggningar, medverkan vid anbudsgranskning och leveranskontroll m. m.

En på utvecklingsländerna inriktad konsultverksamhet kan förväntas fluktuera starkt. För att skapa betingelser för en någorlunda jämn sysselsättning för den fast anställda personalen kan det enligt televerket vara lämpligt att bolaget fyller ut arbetsprogrammet med uppdrag även från andra än utvecklingsländer.

Då bolagets konsultverksamhet avses komplettera redan existerande aktiviteter på teleområdet till förmån för utvecklingsländerna, följer härav att exempelvis den expertrekrytering som televerket f. n. ombesörjer för ITU:s räkning skall fortsätta i hittillsvarande former. SIDA:s verksamhet berörs inte på annat sätt än att myndigheten får möjlighet att för sina projekt anlita bolaget och att förmedla uppdrag till detta.

Konsultverksamheten förutsätts få en sådan karaktär, att bolaget åtminstone i ett inledningskede inte behöver ha mer än ett fåtal fast anställda. I övrigt utgår televerket från att bolaget kommer att engagera experter, vilka anställs för den tid resp. projekt pågår. Därvid kommer bolaget att i betydande utsträckning vara beroende av möjligheterna att få utnyttja anställda inom televerket. Det är emellertid också önskvärt, att bolaget tillvaratar möjligheterna att för sina konsultuppdrag engagera den expertis, som finns att tillgå utanför verket. — Televerket konstaterar, att bolagets beroende av verket för sin personal- och expertrekrytering kan medföra intresse motsättningar, särskilt om bolagets efterfrågan kommer att avse mera kvalificerade tjänstemän inom verket. Härav följande olägenheter torde dock genom lämplig samordning kunna begränsas, därvid förutsätts att verket får ett bestämmande inflytande över bolagets dispositioner.

Enligt televerkets förslag till bolagsordning skall styrelsen bestå av fem ledamöter samt två suppleanter för dem. Kungl. Maj:t utser tre av styrelseledamöterna samt en av suppleanterna, medan övriga styrelseledamöter samt den andra suppleanten väljs av bolagsstämman. Ordföranden förordnas av Kungl. Maj:t. — Med hänsyn till den samverkan som fordras mellan verket och bolaget bör majoriteten eller tre av ledamöterna i styrelsen utses bland ledande befattningshavare inom verket. Av ifrågasvarande tre ledamöter förutsätts en vara generaldirektören och chefen för verket, som även bör utses till styrelsens ordförande.

I ekonomiskt hänseende avses att verksamheten skall drivas i affärs- mässiga former. Bolaget skall sålunda täcka sina kostnader med de arvoden, som debiteras uppdragsgivarna. Även om något egentligt vinstsyfte inte föreligger, bör också visst mindre överskott eftersträvas.

Televerket räknar inte med något större kapitalbehov för bolaget. Vid bestämningen av det egna kapitalet får man dock — särskilt i ett inlednings-

skede och intill dess ekonomisk stabilitet uppnåtts — beakta bolagets behov av rörelsemedel. Enligt förslaget till bolagsordning skall aktiekapitalet utgöra lägst 150 000 kr. och högst 450 000 kr. Vid bolagets start kan aktiekapitalet lämpligen bestämmas till 300 000 kr. Aktierna föreslås tecknade till en kurs av 120 %, varigenom den lagstadgade reservfonden omedelbart kan skapas med i företaget obeskattade medel.

Televerket föreslår vidare, att genom fullmäktige i riksgäldskontoret statlig garanti ställs för de rörelsemedel i form av lån, som kan komma att behövas. Ett garantibelopp om 300 000 kr. torde i och för sig vara tillräckligt, men med hänsyn till oförutsedda omständigheter kan det finnas skäl att en större garantiram medges, förslagsvis 500 000 kr.

Remissyttranden

Över televerkets förslag har yttranden avgetts av *SIDA*, *statskontoret*, *riksrevisionsverket*, *kommerskollegium* samt *Sveriges allmänna exportförening* och *Sveriges industriförbund*. Till kommerskollegiets yttrande har fogats utlåtanden från *vissa handelskamrar*.

Remissinstanserna har understrukt betydelsen av utökade svenska insatser av konsultkaraktär på telekommunikationsområdet samt har i allmänhet tillstyrkt eller lämnat utan erinran, att en konsultverksamhet av ifrågavarande slag i lämplig form knyts till televerket.

SIDA framhåller, att enligt dess uppfattning den av televerket föreslagna konsultverksamheten kommer att bidra till att täcka viktiga u-landsbehov och således innebära en värdefull svensk insats. En konsultverksamhet av angivet slag — som kan tillhandahålla en från leverantörsintressen fristående expertis — bedöms också vara av värde i *SIDA*:s egen verksamhet. *SIDA* kan sålunda härigenom få lämplig konsultmedverkan vid den teknisk-ekonomiska granskningen och resultatbedömningen av de biståndsprojekt, som aktualiseras för Sveriges del. Härjämte ställs ofta krav på fortlöpande konsultinsatser vid genomförandet av de med svenska utvecklingskrediter finansierade biståndsprojekten. Det kan gälla organisationsutredningar, byggleddning och kontroll samt projektering och teknisk rådgivning.

Sveriges allmänna exportförening och *Sveriges industriförbund* anför, att det utan tvekan finns ett stort behov i utvecklingsländerna av kvalificerade konsulttjänster på telekommunikationsområdet, vilket behov f. n. inte kan tillgodoses på ett tillfredsställande sätt. Bristen på administrativa och tekniska experter är sålunda betydande, och det har kunnat konstateras att åtskilliga av de konsulter som anlitas inte fyller kraven på sakkunskap och objektivitet. Från industrins synpunkt är det särskilt angeläget, att kraven i dessa hänseenden blir bättre tillgodosedda. En sakkunnig och objektiv konsultmedverkan vid projektering och anbudsspecifikation är en förutsättning

för att företagen skall få konkurrera på lika villkor vid internationella anbudstävlingar. Mot denna bakgrund och med hänsyn till de resurser och det kunnande som finns samlat inom det svenska televäsendet anser för-
eningen och förbundet det vara angeläget, att en konsultverksamhet av
angivet slag kommer till stånd.

Vad beträffar frågan om de former i vilka verksamheten
skall bedrivas har SIDA, kommerskollegium, Sveriges allmänna ex-
portförening, Sveriges industriförbund och vissa handelskamrar tillstyrkt
eller lämnat utan erinran förslaget om aktiebolagsform.

Enligt SIDA motiveras aktiebolagsformen av kraven på flexibilitet i verk-
samheten. Även det förhållandet att de experter som arbetar med projekt
utomlands med nödvändighet måste ha tillgång till en ordentlig basorganisa-
tion för projektering, konstruktionsarbeten etc. talar för en sådan företags-
form. *Kommerskollegium* hyser visserligen principiella betänkligheter mot
bolagsformen men vill ändå — framför allt med hänsyn till att det är fråga
om en verksamhet, som faller utanför televerkets normala ämbetsområde
— biträda förslaget om företagsform, *Sveriges allmänna exportförening* och
Sveriges industriförbund understryker vikten av att verksamheten kan be-
drivas i tillräckligt obundna och smidiga former och anser, att den med
hänsyn härtill bör organiseras i form av en från televerket fristående juri-
disk person, lämpligen då ett aktiebolag.

Statskontoret och *riksrevisionsverket* ställer sig däremot tveksamma till
bolagsformen, och *vissa handelskamrar* anser sig böra avvisa förslaget i
denna del.

Statskontoret konstaterar, att den ifrågavarande verksamheten är av af-
färsmässig karaktär, närmast jämförbar med den konsultverksamhet som
bedrivs av enskilda företag inom teleområdet. Detta förhållande liksom om-
fattningen av verksamheten och önskvärdheten att hålla denna skild från
den dagliga arbetsrutinen inom televerket kan i och för sig motivera bolags-
formen. *Statskontoret* ifrågasätter dock, om inte den apparat, som bolags-
bildning medför, är alltför tungrodd och innebär större våld än nöden krä-
ver. En smidigare och från principiella synpunkter mera tilltalande lösning
synes då vara tillskapandet av ett särskilt institut, som ägs och förvaltas av
televerket. De principiella skäl som talar för en sådan lösning är att förut-
sättningar därigenom skapas för en insyn i verksamheten och överhuvud
för offentlighetsprincipens tillämpning. — *Riksrevisionsverket* anför lik-
nande principiella synpunkter mot bolagsformen och uppehåller sig i sam-
manhanget även vid de revisionella aspekterna på denna. Enligt verket finns
det skäl att närmare överväga förutsättningarna för att inordna verksamhe-
ten i televerkets egen organisation.

Av handelskamrarna ger *Stockholms handelskammare* och *handelskam-
maren i Göteborg* mera allmänt uttryck åt uppfattningen, att statlig verk-

samhet inte bör bedrivas i aktiebolagsform utan att starka skäl kan åberopas härför. Några sådana skäl anses televerket inte ha anfört i sin skrivelse. Även *Skånes handelskammare* och *handelskammaren i Karlstad* avstyrker bolagsformen.

I anslutning till de av televerket föreslagna riktlinjerna för konsultbolags verksamhet uppehåller sig *statskontoret* vid frågan om kostnadstäckning. Enligt statskontoret skall de avgifter, som debiteras företagets kunder, täcka den fulla kostnaden, dvs. såväl arvoden och övriga löneförmåner till anlitade konsulter som företagets kostnader i övrigt. Det bör också inkalkyleras en vinst, som är tillräckligt stor för att täcka de förluster som kan uppstå beträffande en del uppdrag. *Kommerskollegium*, som framhåller att verksamheten bör utformas så att andra konsultföretag ges möjlighet till konkurrens på i huvudsak lika villkor, understryker med hänsyn härtill vikten av att principen om full kostnadstäckning tillämpas.

Stockholms handelskammare och *Skånes handelskammare* framhåller, att för det fall ett konsultbolag bildas detta inte bör åta sig andra uppdrag än sådana som avser insatser till förmån för utvecklingsländer.

Departementschefen

Det ekonomiska och tekniska bistånd som från internationella organisationers och enskilda länders sida lämnas utvecklingsländerna på telekommunikationernas område har en betydande omfattning. Ekonomiskt stöd tillhandahålls genom olika internationella kredit- och finansieringsinstitutioner. Teknisk biståndsverksamhet bedrivs inom ramen för FN:s utvecklingsprogram under medverkan av Internationella teleunionen. Betydande insatser görs också i anslutning till bilaterala biståndsarrangemang.

I den tekniska biståndsverksamheten på teleområdet har det svenska televerket sedan länge varit engagerat. Televerket har sålunda i anslutning till FN:s utvecklingsprogram och till samarbetet inom Internationella teleunionen medverkat vid rekryteringen av experter för olika slags rådgivande, planerande, utbildande och operativa funktioner. Inom ramen för den svenska bilaterala biståndsverksamhet som bedrivs i SIDA:s regi aktualiseras också insatser från televerket. Som exempel kan erinras om det f. n. aktuella projektet avseende en utbyggnad av telekommunikationerna i Pakistan, vilket administreras av SIDA och för vilket ett antal svenska teletekniker engagerats för planering, projektering och arbetsledning. Tidvis ganska betydande insatser görs vidare av televerket till förmån för utvecklingsländer, som med anlitande av internationell finansieringshjälp eller egna ekonomiska resurser själva vill svara för utvecklingen av sina telekommunikationer och som — till svenska regeringen eller direkt till televerket — anhåller om medverkan av svensk teleteknisk expertis.

Från utvecklingsländernas sida har understrukits angelägenheten av ökade insatser på här ifrågavarande område och även av en effektivisering och utveckling av formerna för den tekniska biståndsverksamheten. I det senare hänseendet har bl. a. framförts önskemål om vidgade möjligheter till opartisk rådgivning och konsultmedverkan. Särskilda svårigheter att erhålla sådan möter exempelvis nyssnämnda utvecklingsländer, som av olika skäl vill genomföra sina telekommunikationsprojekt i egen regi. Ofta har de inte någon annan möjlighet än att för den önskade rådgivningen engagera industriföretag inom telebranschen eller enskilda konsultföretag. Bristen på kvalificerade, av tillverkare oberoende konsulter har påtalats inte bara av utvecklingsländerna utan även av de internationella finansieringsinstitutionerna, som bl. a. funnit bristen vara en hämmande faktor vid långivningen för ifrågavarande slag av projekt. Företrädare för utvecklingsländerna har i olika sammanhang — under hänvisning bl. a. till Sveriges utrikespolitiskt neutrala ställning och till det anseende som det svenska televäsendet åtnjuter — framhållit det värde som en svensk konsultverksamhet skulle ha.

Det är mot denna bakgrund televerkets förslag bör bedömas. Förslaget innebär i korthet, att det under televerket bildas ett särskilt statligt bolag för en främst på utvecklingsländerna inriktad konsultverksamhet på teleområdet. Verksamheten skall i princip avse alla de aktiviteter och problem av organisatorisk, teknisk och ekonomisk art, som sammanhänger med teleteknisk administration och anläggningsverksamhet. Avsikten är att den skall drivas i former, som medger en smidig anpassning av arbetsorganisationen till arten av den uppdragsverksamhet som i olika skeden blir aktuell. Man tänker sig sålunda en ordning med särskilda projektledare, till vilka på kontraktbasis knyts den expertis från televerket eller den enskilda industrin som de ifrågavarande projekten motiverar. Med en sådan ordning bör enligt televerket den fasta personalen kunna begränsas till ett fåtal anställda. Behovet av eget kapital och lånemedel bedöms också bli förhållandevis ringa.

Jag anser att en konsultverksamhet av det slag televerket förordat kommer att bli ett värdefullt bidrag i den tekniska biståndsverksamheten till förmån för utvecklingsländerna. SIDA understryker i sitt yttrande värdet av den konsultmedverkan som därigenom kan erhållas vid den teknisk-ekonomiska förprovningen och vid genomförandet av de biståndsprojekt, som aktualiseras för Sveriges del. Sveriges allmänna exportförening och Sveriges industriförbund betonar bl. a. de möjligheter till en sakkunnig och objektiv konsultservice åt utvecklingsländerna i projekterings- och anbudsfrågor, som verksamheten erbjuder och som är av särskilt värde för industriföretagen med hänsyn till deras önskemål att få konkurrera på lika villkor i anbudssammanhang.

Den omständigheten att konsultverksamheten i första hand avses inrik-

tad på utvecklingsländerna bör enligt min mening inte utesluta andra uppdrag. Det bör sålunda — exempelvis för att utjämna fluktuationer i verksamheten — finnas möjlighet att från ut- och inländska kunder motta uppdrag, som kapacitetsmässigt och med hänsyn till sin art passar in i det övriga arbetsprogrammet.

I fråga om formerna för verksamheten anser jag, att denna bör drivas organisatoriskt fristående från teleförvaltningen. Det är här fråga om uppgifter av sådan karaktär att de bör handhas i mera flexibla och obundna former än som televerkets affärsverks- och myndighetsställning medger. Aktiebolagsformen erbjuder härvidlag avgjorda fördelar. Jag tillstyrker därför, att för ändamålet bildas ett särskilt bolag, som bör vara statsägt och ha karaktären av dotterföretag till televerket.

Bolaget bör driva verksamheten affärsmässigt, vilket innebär att kostnaderna för denna — inklusive förräntning av det insatta kapitalet — skall täckas av inflytande ersättningar. Dessa bör även medge täckning av de förluster vilka kan uppstå beträffande en del uppdrag.

Jag anser mig kunna godta televerkets bedömning av bolagets kapitalbehov och sättet för dess tillgodoseende. Sålunda bör ett belopp av 300 000 kr. tillföras bolaget som aktiekapital och — genom att aktierna tecknas till en kurs av 120 % — ett belopp av 60 000 kr. tillföras bolagets reservfond. De medel som behövs för aktieteckningen torde få täckas från det för budgetåret 1967/68 anvisade investeringsanslaget Teleanläggningar m. m. För att tillgodose bolagets behov av rörelsemedel bör vidare riksdagens bemyndigande inhämtas att ikläda staten garanti för lån åt aktiebolaget intill ett belopp av 500 000 kr.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) medge att en teleteknisk konsultverksamhet anordnas i enlighet med vad jag föreslagit i det föregående;
- b) bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att ikläda staten garanti intill ett belopp av högst 500 000 kr. för lån till ett av televerket bildat aktiebolag för den angivna konsultverksamheten.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten